

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUKSEN VUOSIKERTOMUS 2023

Sisälllys

Toiminta 2023	3
Hallinto	4
Jäsenistö.....	6
Toimihenkilöt.....	6
Tukipalvelut, tilintarkastajat ja julkaisut.....	7
Strategian toteutus teemoittain	8
Teema 1. Suomalaisen ruuan sankaritarinat.....	9
Teema 2. Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta	10
Teema 3. Monimuotoinen luonto.....	12
Teema 4 Suomi kutsuu kylään	14
Yhteiset koulutustilaisuuudet ja kehitystyö	22
Viestintä ja markkinointi	25

Toiminta 2023

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta. Rakennamme kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa. Asioita tarkastellaan suomalaisen maaseudun näkökulmasta kaupunkeja unohtamatta. Strategiakauden 2021–2025 visiona vuodelle 2025 on *Unelmiemme Suomi: Maistuva, monimuotoinen, kestävä ja elinvoimainen*.

Vuosi 2023 oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n 30. toimintavuosi rekisteröityneenä yhdistyksenä. MKN Keskus on yleishyödyllinen yhdistys ja valtakunnallisen neuvontajärjestön keskusjärjestö.

Vuosi 2023 oli samalla koko järjestön 90-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuotta vietettiin koko vuoden ja se näkyi läpileikkaavasti järjestön toiminnassa. Viestintäkampanjassa ”MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä” nostettiin viikoittain esille pitkän järjestötyön tuloksia nykyaikaan peilattuna. Ruokakulttuuri sekä ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta olivat kampanjan kantavat teemat. Juhlaseminaari sidosryhmille järjestettiin huhtikuussa Helsingissä ja järjestöjuhla marraskuussa Jyväskylässä. ”Monimuotoinen maaseutu saapuu kaupunkiin” - tapahtuma järjestettiin 7. syyskuuta Helsingin keskustassa Narinkkatorilla. Tapahtumassa toimimme laajasti esille järjestömme toimintaa niin ruoka- ja ravitsemustiedon, maiseman- ja luonnonhoidon, yritysneuvonnan kuin järjestötoiminnan osalta.

MKN Keskus ohjaa ja koordinoi koko järjestön toimintaa. Se tukee piirikeskuksia ja paikallisyhdistyksiä järjestön yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Se huolehtii mm. opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksen hakemisesta ja jaosta piirikeskuksiin, valvonnasta, raportoinnista ja tilityksistä. Keskus vastaa myös useiden aluerajat ylittävien ja valtakunnallisten hankkeiden hausta sekä hallinnoinnista. Tavoitekeskustelut piirikeskusten kanssa käydään syksyisin ja edellisvuoden toiminnan valtakunnalliset tulokset kootaan keväisin.

Toiminnan avaintulosalueita ovat ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta, maiseman- ja luonnonhoidon palvelut, yrityspalvelut ja järjestötoiminta sekä yhteisöllisyyden edistäminen. Huomioimme kestävä kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjumisen sekä siihen sopeutumisen kaikessa toiminnassamme läpileikkaavana. Viestintä sekä Koti ja maaseutu -lehti tukevat avaintulosalueiden tavoitteiden saavuttamista.

Strategiakauden 2021–2025 toiminta painottuu neljään alla olevaan teemaan, joiden alla toteutamme erilaisia toimenpiteitä:

- Suomalaisen ruoan sankaritarinat
- Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- Monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Toimintavuoden alussa MKN Keskuksen uudet säännöt astuivat voimaan. Tämä toi vuoden aikana muutoksia järjestön toimintaan. Uudet kotisivut paransivat järjestön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Edelleen painotettiin asiantuntijoiden jatkuvaa koulutusta, neuvontatyön perustana. Kansainvälinen työ, erityisesti pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista, jatkettiin määrätietoisesti vuoden aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän avustuksen avulla edistettiin järjestön toimintaedellytyksiä kestävä elämäntavan ja ympäristöarvojen toteuttamisessa, ravitsemustietoutta, terveellisiä elämäntapoja ja kestäviin valintoihin perustuvaa ruokakulttuuria, tietoutta kestävästä asumis- ja kulutustottumuksista, kestävä kotitalouden hoitoa, arjenhallinnan ja itsetekemisen taitoja, luonnon monimuotoisuutta sekä pienyritystoimintaa.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen on asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry kohdensi vuoden 2023 aikana resursseja niin koulutukseen, sidosryhmätyöhön kuin kehittämistyöhön.

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa valmistauduttiin uusiin pohjoismaisiin ravitsemussuoiuksiin, joissa entistä enemmän otetaan myös ilmasto huomioon. Erilaisilla kursseilla ja tapahtumissa kannustettiin kasvisten ja varsinkin kotimaisten kasviperäisten valkuaislähteiden lisäämiseen ruokavaliossa. Koti ja maaseutu -lehden jokaisessa numerossa oli kasvatus- tai satokauteen sopiva teemakasvi, jonka ympärille myös Ruokaneuvot-sivut rakentuivat. Teemakasvista tehtiin aina myös mediatiedote, joista monet saivat näkyvyyttä eri medioissa.

Maiseman- ja luonnonhoidon palveluissa toiminnan keskiössä oli luonnon monimuotoisuuden edistäminen niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Teeman alla toteutettujen neuvonta- ja suunnittelupalvelujen lisäksi jatkettiin kolmivuotista Luontotekoja-kampanjaa sekä toteutettiin useita muita kampanjoita yhteistyössä monien yhteistyötahojen kanssa. Maisemapalvelut edistivät kulttuuriympäristön hoitoa ja kestävää hyödyntämistä myös useissa hankkeissa.

Palkintona pitkäjänteisestä työstään luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi maaseudun elinkeinojen parissa Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ja sen valtakunnallinen MKN Maisemapalvelut vastaanottivat MTK:n Leipää luonnonsuojelusta -palkinnon. Luontotekoja-kampanjan alla toteutettiin myös maisematekokilpailu. Laidunnus Kolin kansallispuistossa ja videoesitys modernin paimenen lomaviikosta Kolilla valittiin valtakunnalliseksi maisemateoksi 2023.

Yrityspalveluissa elintarvikkeiden nimisuojarahke jatkui vuoden 2023 aikana. MKN Keskus toteutti Turun yliopiston Brahea-keskuksen ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin kanssa #Nimisuoja2025 -hanketta, jonka avulla pyritään saamaan rekisteröityä Suomeen 20 uutta maantieteellistä merkintää EU-tasolla vuoteen 2025 mennessä. Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat yhteistyökumppaneineen viestivät nimisuojuudesta ja auttoivat nimisuojuhakemusten tekemisessä eri puolella Suomea.

Vuoden aikana jatkettiin ProAgrian yritysneuvojen kanssa yhteisiä YritysCase-valmennustilaisuuksia ja marraskuussa järjestettiin talous-, yritys- ja tilipalveluasiantuntijoiden yhteiset kehittämispäivät Tampereella. Maa- ja kotitalousnaiset palkittiin vuoden 2023 luonnontuotetoimijana.

Kesäkuussa opetus- ja kulttuuriministeriö avasi lisähaun neuvontajärjestöille (yleisavustus). Mahdollinen lisäraha tulisi käyttää vuoden 2023 aikana. Maa- ja kotitalousnaiset hakivat avustusta MKN asiantuntijoiden koulutukseen sekä 90-vuotisjuhlien järjestelyihin. Avustus käytettiin kaikille asiantuntijoille kohdennettuun Tekoäly- ja LinkedIn-koulutukseen sekä MKN ruoka-asiantuntijoiden työpajaan pohjoismaisten ravitsemussuosittelun käytännön soveltamisesta. Lisärahan käytöstä raportoidaan erikseen opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Ukrainan sota ja sen johdosta kiihtyvä inflaatio vaikutti myös vuonna 2023. Asiantuntijoiden koulutukseen panostettiin järjestössä vuoden aikana. Kurssit, neuvontatilaisuudet ja kokoukset järjestettiin vaihtelevasti digitaalisten yhteyksien kautta tai lähitilaisuuksina.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, maaseuturahasto, eri säätiöt ja yritykset sekä muut organisaatiot ovat rahoittaneet toimintaamme. Järjestön toimi- ja luottamushenkilöt sekä tuhannet jäsenet ja muut vapaaehtoiset ovat tehneet työtä sen eteen, että meillä olisi maistuva, viihtyisä ja elinvoimainen maaseutu sekä hyvinvoivat suomalaiset.

Hallinto

MKN Keskus ry:n varsinainen kokous

Vuoden 2023 alussa tuli voimaan MKN Keskus ry:n uudistetut säännöt. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen varsinainen kokous pidettiin 18.11. Paviljongin tiloissa, Jyväskylässä. Kokous pidettiin lähikokouksena. Samana päivänä vietettiin myös 90 vuotisen järjestön järjestöjuhlaa.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n uudistettujen sääntöjen johdosta kokousedustajien määrä lähes tuplaantui. Kokoukseen osallistui yhteensä 41 virallista kokousedustajaa. Lisäksi kokouspaikalla oli 14 muuta osallistujaa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Sanni Saari Etelä-Savon piirikeskuksesta.

Kertomusvuoden tunnustuspalkinto jaettiin Keski-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskukselle monipuolisesta ja tuloksekkaasta toiminnasta neuvonta- ja järjestötyössä ja palveluiden tarjoajana. Keski-Suomen MKN piirikeskuksella on vahva osaaminen erityisesti luonnontuotealalla, ruokatapahtumien järjestämisessä ja kulttuurimaisemien hoidossa. Lisäksi piirikeskus osallistuu aktiivisesti lähiruoan edistämiseen ja maakunnan kehittämiseen sekä yhdistystoiminnan monipuoliseen aktivoimiseen maaseudulla ja kaupunkialueella. Perusteluissa nostettiin esille myös piirikeskuksen esimerkillinen tapa edistää perhe-elämän ja työn yhteensovittamista sekä panostaminen kannustavaan ja työhyvinvointia lisäävään ilmapiiriin työyhteisössä.

Hallitus

MKN Keskuksen hallitukseen kuuluivat toimintavuonna seuraavat henkilöt:

- puheenjohtaja pääsihteeri, emäntä Mervi Mäki-Neste (Etelä-Pohjanmaa)
- varapuheenjohtaja maa- ja metsätalousyrittäjä Tarja Tervo (Kainuu)
- jäsen, yrittäjä Päivi Alanne (Etelä-Suomi)
- jäsen, maatilayrittäjä Hanna Hautamäki (Keski-Suomi)
- jäsen, innovaatiojohtaja Merja Rehn
- jäsen, maa- ja metsätalousyrittäjä, myyjä Sanna Mäki (Länsi-Suomi)

Hallituksen kokouksissa esittelijänä sekä sihteerinä oli toiminnanjohtaja Christell Åström.

Hallitus kokoontui toimintavuonna kahdeksan kertaa. Hallituksesta erovuorossa olivat puheenjohtaja Mervi Mäki-Neste ja jäsen Sanna Mäki. Sanna Mäki ei asettunut uudelleen valittavaksi. Varsinaisessa kokouksessa 18.11.2023 hallituksen erovuorossa oleva puheenjohtaja Mervi Mäki-Neste valittiin uudelle kaudelle (toimikausi 2024–2026). Uudeksi jäseneksi erovuorossa olleen Sanna Mäen tilalle valittiin Tiina Kujala (toimikausi 2024–2026).

Maa- ja kotitalousnaisten keskus ry:n uusien sääntöjen mukaan hallituksen jäsenille valittiin henkilökohtaiset varajäsenet. Siten vuodelle 2024 valittu hallituksen kokoonpano on tämä:

- Puheenjohtaja *Mervi Mäki-Neste* (2026), henkilökohtainen varajäsen *Miina Aronen* (Keski-Pohjanmaa)
- Jäsen *Päivi Alanne*, Etelä-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Jaana Sohlman* (Etelä-Suomi)
- Jäsen *Hanna Hautamäki*, Keski-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Satu Hiuspää-Hiltunen* (Keski-Suomi)
- Jäsen *Tiina Kujala*, Länsi-Suomi (2026), henkilökohtainen varajäsen *Leea Sangi* (Oulu)
- Jäsen *Merja Rehn* (2024), henkilökohtainen varajäsen *Marjaana Liukko* (Etelä-Suomi)
- Jäsen *Tarja Tervo*, Itä-Suomi (2024), henkilökohtainen varajäsen *Anni Korhonen* (Itä-Suomi)

Jäsenistö

Jäsenjärjestöt

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n jäseniä ovat ProAgria Keskukset (8 kpl), ProAgria Keskusten Liitto sekä Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry. Paikallistason toimintayksiköitä, maa- ja kotitalousseuroja, maa- ja kotitalousnaisten osastoja tai muita vastaavia järjestössä oli toimintavuonna noin 900. Jäsenrekisterin mukaan jäsenten määrä on 19 844, mutta tieto on puutteellinen. Edelleen on paikallisyhdistyksiä, jotka eivät ilmoita jäsentietoja jäsenrekisteriin. Puuttuvien jäsenten määrän arvioidaan olevan noin 3 000 jäsentä, jolloin jäsenmäärä on noin 23 000.

Kunniajäsenet

Kunniajäseniä ovat emäntä Pirkko Kallio (Nivala) vuodesta 2003, maanviljelysneuvos Marja Kallio (Laukaa) vuodesta 2009 sekä maakuntaneuvos Eeva Nurmi (Hummppila) vuodesta 2013.

Toimihenkilöt

MKN Keskuksen palveluksessa työskentelevät vuonna 2023 seuraavat henkilöt:

- Christell Åström, toiminnanjohtaja, päätoimittaja
- Leena Lahdenvesi-Korhonen, varatoiminnanjohtaja, kehitysjohtaja (maiseman- ja luonnonhoito) (opintovapaalla 1.11.2023 alkaen)
- Tuula Lehtonen, toimituspäällikkö (Koti ja maaseutu -lehti) (vanhempainvapaalla 20.9.2023 alkaen)
- Kirsi Haapamatti, toimituspäällikkö (Koti ja maaseutu -lehti) (1.9.-31.12.2023)
- Marita Suontausta, kehityspäällikkö (ruoka, ravitsemus ja kotitalousneuvonta)
- Helena Velin, järjestöpäällikkö
- Susanna Winqvist, viestintäpäällikkö

Jäsenyys / edustus eri toimielimissä ja organisaatioissa

MKN Keskus jatkoi panostamista sidosryhmäyhteistyöhön ja toimialojemme ajankohtaiseen keskusteluun. Järjestimme sidosryhmäseminaarin 19.4.2023 osana 90-vuotisjuhlavuotta (lisätietoja Viestintä-osiassa). Teimme hankeyhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa ja osallistuimme aktiivisesti aihealojemme lukuisiin kehitysryhmiin.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen henkilöstö on ollut edustettuina toimintavuonna mm. seuraavissa toimielimissä:

- Alfred Kordelinin säätiön Jaakko Kolmosen rahasto, jäsen Marita Suontausta, varajäsen Christell Åström
- Eduskunnan kotitalouden tukirengas, jäsen Marita Suontausta, varajäsen Helena Velin
- Eläköön maaseutu! -foorumi, MKN:n edustajina Mervi Mäki-Neste, Christell Åström
- EU:n biodiversiteettistrategian sitoumukset; ohjausryhmä, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Harri Mäkiyuokko/ProAgria
- Green Care Finland ry:n hallitus, varapuheenjohtaja Christell Åström
- Hanhipelto-hankkeen ohjausryhmä (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Helmi-seurantaryhmä, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Kuluttajaliiton Hävikkifoorumin ohjausryhmä, jäsen Marita Suontausta
- Kansainvälisen maisemapäivän valmisteluryhmä ja maisemakuvakilpailun raati (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström

- Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunta, jäsen Marita Suontausta
- Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunta (Kova), jäsen Helena Velin
- Kouluruokaverkosto (OPH), jäsen Marita Suontausta
- Kulttuuriympäristöviestinnän yhteistyöryhmä Kyvyt, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, jäsen Susanna Winqvist
- Luonnonlaidunpäivän koordinoitiryhmä, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, jäsen Susanna Winqvist
- Maaseudun tukihenkilöverkon ohjausryhmä, jäsen Christell Åström
- Maatalouskoneiden tutkimussäätiön valtuuskunta, jäsen Helena Velin, varajäsen Christell Åström
- Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimisuoajatryhmä (MMM), jäsen Christell Åström
- Maitohygienialiiton johtokunta, jäsen Marita Suontausta
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman seurantakomitea, jäsen Christell Åström, varajäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Medlem i Nordiska Rådets Civilsamhällesnätverk, MKN:n edustajana Christell Åström
- Museoviraston luontorinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Museoviraston muinaisjännösten hoidon asiantuntijarinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Naisten Valmiusliiton hallitus, jäsen Mervi Mäki-Neste, varajäsen Helena Velin
- Naisten Valmiusliitto, Naisten koulutuksen kehittämisyöryhmä, jäsen Helena Velin
- Nimisuoja 2025 -hankkeen (Ruokavirasto) ohjaus- ja työryhmä, jäsen Marita Suontausta
- Perinnebiotooppien päivitysinventointien ohjaus- ja arviointiryöryhmä (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Saara Ryhänen (MKN Etelä-Savo)
- Perinnebiotooppien valtakunnallisen koordinaatioryhmä (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Puunhalausviikon järjestelytoimikunta (Viherympäristöliitto, LUKE, MKN Keskus), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, Christell Åström, Susanna Winqvist
- ProAgria Keskusten Liiton hallitus, jäsen Mervi Mäki-Neste, varajäsen Pirjo Luotola
- Työ- ja elinkeinoministeriön Kuluttaja-asiain neuvottelukunta, jäsen Christell Åström, varajäsen Marita Suontausta
- Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry, hallituksen pj Marita Suontausta
- Ruokaketjun viestinnän yhteistyöryhmä (MMM), jäsen Marita Suontausta, varajäsen Susanna Winqvist
- Vesimaisemaverkosto (Museovirasto, YM) jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Vieraslajiasioiden neuvottelukunta (MMM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Vieraslajiasioiden neuvottelukunta (MMM), viestintäjaosto, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Viheralan neuvottelukunta VihNe (Viherympäristöliitto), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Walter Ehrströmin säätiön hallitus, jäsen Christell Åström

Tukipalvelut, tilintarkastajat ja julkaisut

Taloushallinnon palvelut ostettiin vuoden 2023 aikana Taloushallinta Uniikki Oy:lta. IT-tukipalvelut ostettiin Mtech Digital Solutions Oy:lta ja graafista suunnittelua ostettiin ProAgria Keskusten Liitto ry:lta.

MKN Keskus ry:n tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

KOTI ja maaseutu -lehti

Toimituspäällikkö Tuula Lehtonen vastasi lehden suunnittelusta, toimitusprosessista ja yhteyksistä taittoon, painotalo Punamustaan, avustajiin ja asiamiehiin sekä lehden mainos- ja kilpailuyhteistyöstä syyskuuhun 2023 asti, jonka jälkeen toimituspäällikön vanhempainvapaan ajaksi tointa hoitamaan tuli toimittaja Kirsi Haapamatti.

Lehden taittopalvelu ostettiin ProAgria Keskusten Liitosta. Lehden taittoa ja markkinointimateriaalia valmistivat Birgitta Salminen ja Päivi Jokimies. Yhteyksistä Tilaajapalvelu Atex oy:n kanssa vastasivat toimituspäällikkö ja toiminnanjohtaja-päätoimittaja.

Vuoden 2022 loppupuolella aloitettu lehden ulkoasu-uudistus sai lukijoilta kiitosta. Toimituspäällikkö Tuula Lehtonen työsti uudistusta yhdessä taittajien Päivi Jokimiehen ja Birgitta Salmisen kanssa. Lehden kehuttiin kehittyneen entistä parempaan suuntaan.

Lehdestä ilmestyi toimintavuonna 2023 yhteensä 8 numeroa: 6 kertaa 60-sivuisena ja yhden kerran 84-sivuisena tuplanumerona. Vuoden 2023 lopussa lehden painosmäärä oli noin 5 500, joista tilaajia noin 5 000. Lukijatutkimuksen mukaan jokaisessa tilaajataloudessa Koti ja maaseutu -lehteä lukee keskimäärin 2,7 lukijaa, joten kullakin numerolla on noin 14 800 lukijaa.

Lehteä rahoitettiin edelleen ensisijaisesti tilausmaksuilla. Mainostilaa myi resurssiensa puitteissa toimituspäällikkö. Lehden mainostulot vuonna 2023 olivat yhteensä 1 880,00 euroa + alv (vuonna 2022 yht. 10 922,50 €). Mainostilaa myytiin seuraaville: Suomen Messu Oy ja Jyväskylän kaupungille. Lisäksi lehti sai Nestorisäätiöltä 2000 euron avustuksen Saimaannorppa-artikkelia varten.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen ja piirikeskusten ruoka-asiantuntijat osallistuivat ruoka- ravitsemus ja kotitalousneuvonnan kehityspäällikön ohjauksessa lehden Ruokaneuvot-sivujen suunnitteluun ja toteutukseen. Lehden ruokaohjeet olivat Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntijoiden laatimia. Ruokaneuvojen kuvat otti valokuvaaja Kati Laszka. Järjestöpäällikkö työsti toimituspäällikön kanssa järjestö sivuja. Maiseman ja luonnonhoidon kehitysjohtajan kanssa suunniteltiin Maisema muutoksessa - juttusarjan jatko.

Toimintavuonna lehdessä käsiteltiin monin eri tavoin Maa- ja kotitalousnaisten osaamista ja kampanjoita, joista myös lukijat ovat pitäneet. Tarinoita maaseudun yrittäjistä, Ruokaneuvot, Maisema muutoksessa ja Teemakasvi keräsivät lukijoilta runsaasti hyvää palautetta. Järjestöpalstalla jatkui järjestöpäällikön kirjoitusten julkaisu ajankohtaisista järjestöasioista. Lukijapalautteen perusteella lukijat ovat erittäin tyytyväisiä Koti ja maaseutu -lehteen.

Lehden Instagram-tiliä päivitettiin resurssien mukaan. Seuraajien määrä nousi tasaisesti. Seuraajia oli vuoden 2023 loppuun mennessä 750. Lehden kotisivujen kävijämäärä on kasvanut.

Vuonna 2023 lehden hinnat pysyivät entisellään (kesto 54 €, vuositilaus 64 €). Keväällä ja joulukuussa lehteä myytiin kampanjahintaan 45 euroa kestotilaus.

Muut julkaisut ja aineistot

Koti ja maaseutu -lehden lisäksi on tuotettu avaintulosalueittain neuvontatyötä tukevia viestintä- ja markkinointimateriaaleja. Niistä kerrotaan myöhemmin eri avaintulosalueiden toiminnan tulosten raportoinnin yhteydessä.

Strategian toteutus teemoittain

MKN:n toiminta vuonna 2023 pohjautui järjestön vuoteen 2025 ulottuvaan brändistrategiaan. Toimintakertomuksen jaottelu seuraa brändistrategian neljää teemakokonaisuutta: suomalaisen ruoan sankaritarinat, ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta, monimuotoinen luonto ja Suomi kutsuu kylään. Teemakokonaisuuksien tarkoituksena on vahvistaa toimintaa yli sektorijakojen ja lisätä yhteistyötä MKN:n asiantuntijoiden välillä.

Teema 1. Suomalaisen ruuan sankaritarinat

Tavoitteena oli tuoda esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Suomalaisille ruoantekijöille annettiin kasvat ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskityimme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutimme myös uusien suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntymiseen. Suomalaisen ruoan arvostuksen lisääminen oli toimintamme päämäärä.

Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka

Vahvistettiin eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista. Kesällä julkaistut uudet pohjoismaiset ravitsemussuositukset huomioitiin neuvontatyössä.

Erytiskohteenä vuoden aikana oli ruokakasvatus- ja ravitsemustiedotuksen kohdentaminen toimintaansa aloitteleville hyvinvointialueille.

Rahoitus: OKM

Pelloilta pöytään -Suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen

Paikallisista ruoantuottajista ja -jalostajista sekä paikallisista raaka-aineista viestittiin monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, tiedottein ja lehtiartikkelein) tavoitteena yhdistää ruoantekijät ja kuluttajat. Koti ja maaseutu -lehden jokaisessa numerossa oli satokautteen sopiva teemakasvi, jonka ympärille rakentuivat Ruokaneuvot-sivut. Kustakin teemakasvista tehtiin myös mediatiedote.

Rahoitus: OKM, lehti

Kekriviikot

Loka-marraskuussa vietettiin MKN:n kekriviikkoja, joiden aikana nostettiin suomalaista sadonkorjuujuhlaa esiin monin eri tavoin ja kannustettiin käyttämään sesongin kasviksia ja täysjyväviljaa ruokavaliossa.

Eri tiedotusvälineiden kanssa tehtiin yhteistyötä suomalaiseen ja paikalliseen ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi, jotta suomalaisten ruoantuottajien näkyvyys eri medioissa ja kanavissa vahvistuu. Sen myötä on syntynyt vuoropuhelua ruoantuottajien ja kuluttajien välille mm. somekanavissamme.

Rahoitus: OKM

MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä -viestintäkampanja

Viestintäkampanjan tavoitteena oli nostaa esille pitkän järjestötyön tuloksia nykyaikaan peilattuna ja kannustaa kestäviin toimintatapoihin. Ruokakulttuuri sekä ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta olivat kampanjan kantavat teemat. Viestintäkampanjassa keskeisessä asemassa oli MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä -somekampanja, jossa viikoittain nostettiin esille Maa- ja kotitalousnaisten eri vuosikymmenien aikana antamia vinkkejä ja neuvoja naisille ja kotitalouksille. Esiin nostetut vinkit ja neuvot ovat tänäkin päivänä käyttökelpoisia. Vinkit on esitelty MKN:n nettisivuilla blogeina ja nostettu esille niin Facebookissa, Instagramissa kuin Twitterissäkin (nykyinen X). Vinkit löytyvät kootusti kotisivuiltamme:

<https://www.maajakotitalousnaiset.fi/blogit/mkn-90-vuotta-tiennayttajana>

Lisäksi viestintäkampanjassa tuotettiin mm. artikkeleita Koti ja maaseutu -lehteen ja muita blogikirjoituksia MKN:n kotisivuille.

Rahoitus: OKM

Luonnonlaidunpäivä

Luonnonlaidunpäivää vietettiin 17.6.2023. Päivän tavoitteena on tuoda esille laidunnuksen merkitystä luonnon monimuotoisuudelle. Päivän ympärillä rakennetun viestintäkampanjan avulla lisäämme tietoisuutta luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Luonnonlaidunpäivänä noin 20 tilaa/luonnonlaidunlihaa myyvää yritystä ympäri Suomen piti avoimet ovet -tapahtumia, joissa osassa MKN asiantuntijat olivat paikan päällä. Aiemmin viikolla medialle järjestettiin retki Hailuotoon luonnonlaiduntilalle, jossa paikalla oli Oulun maa- ja kotitalousnaisten maisema-asiantuntija Maarit Satomaa. Sanomalehdet Kaleva ja Maaseudun Tulevaisuus julkaisivat aiheesta artikkelit.

Päivä järjestettiin yhteistyössä: Luonnonlaidun lihan tuottajat ry, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, WWF, Metsähallitus, ProAgria, MKN piirikeskukset.

Rahoitus: OKM

Teema 2. Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta

Tavoitteena oli saada eri ikäiset kuluttajat toteuttamaan erilaisia arkisia ilmastotekoja ja tekemään pieniä ja suuria tekoja luonnon hyväksi sekä tukea yrityksiä vastuulliseen toiminnan kehittämiseen. Lähtökohtana oli, että jokainen meistä voi omalla toiminnallaan vaikuttaa lähiympäristöönsä. Vuoden aikana vastattiin kansalaisneuvonnan kasvavaan tarpeeseen varautumisen, ennakoinnin, omavaraistalouden ja kokonaisturvallisuuden osalta.

Kädet multa

Kädet Multaan -toimintaa edistettiin piirikeskuksissa eri menetelmin. Varhaiskasvatuksen ryhmille ja koululaisille kohdennettiin neuvontaa, missä lasten kanssa konkreettisesti lisättiin käytännönläheisin menetelmin ravinteiden kierrätystä ja lasten luonto- sekä maakontakteja, vähennettiin ruokahävikkiä, lisättiin ymmärrystä ruoantuotannosta ja edistettiin kasvisten sekä kasvisruoan käyttöä. Kotitarveviljelystä järjestettiin neuvontaa ja webinaareja, joissa huomioitiin ilmastonmuutoksen tuoma sopeutumisen tarve. Vuoden aikana kasvoi kiinnostus kotitarveviljelyyn osana kokonaisturvallisuutta ja omavaraisuutta.

Rahoitus: OKM

Kuluttajien varautumisen vahvistaminen

Tavoitteena oli vastata kasvavaan kysyntään varautumiseen liittyen. MKN Keskus ja piirikeskukset järjestivät vuoden aikana 72 h varautuminen -kursseja. Lisäksi järjestettiin erilaisia nuotioruoka- tai vastaavia ruokakursseja. Nuorille kohdennettiin neuvontaa mm. siitä, miten pärjätä ilman sähköä.

Rahoitus: OKM

Kauden teemakasvi fenkoli: paistettu fenkoli, Koti ja maaseutu 2/22. Kuva: Kati Laszka.

Kuluttajien Hävikkifoorumi

MKN Keskus oli mukana Kuluttajaliiton koordinoimassa kansallisessa *Hävikkifoorumi-hankkeessa* (2020–2023). Maa- ja kotitalousnaisten kotisivuille Ruokaneuvot-osioon koottiin lisää hävikkireseptiikkaa. MKN Keskus avusti piirikeskuksia hävikkiaiheisten tapahtumien pitämisessä.

Koti ja maaseutu -lehdessä nro 4–5/2023 oli varsinkin lapsille suunnattu hävikkiaiheinen reseptisivu. Toimintavuonna tuotettiin viime vuoden tapaan Hävikkifoorumille hävikkiaiheinen blogiteksti ja sisältöä somekanaviin. Lisäksi osallistuttiin Marttojen hävikkiaiheiseen podcastjaksoon ja SPR:n kanssa yhteistyössä tehdyn vinkkivihkosen tuottamiseen. Osallistuimme hankkeen työpajatyöskentelyyn ja meillä oli edustaja ohjausryhmässä. Hankkeen päätösseminaarissa MKN piti kommenttipuheenvuoron.

Rahoitus: MMM/Ruokavirasto

Kinkkutempu

Maa- ja kotitalousnaiset oli mukana kahdeksatta kertaa järjestetyssä kinkkutempussa, joka innosti jälleen ennätysmäärän suomalaisia tekemään kiertotalousteon.

Maa- ja kotitalousnaisten roolina oli viestiä asiasta ja muistuttaa, ettei paistinrasvoja saa kaataa viemäriin. Kinkkutempu toi konkreettisen esimerkin kiertotaloudesta kuluttajien arkeen ja helpon mahdollisuuden osallistua mukaan omalla teolla.

Kampanja toteutettiin yritysytteistyöprojektina. Kinkkutempun mahdollistajat olivat Maa- ja kotitalousnaiset, Kemianteollisuus, Neste, K-ryhmä, Lassila & Tikanoja, Suomen Pakkauskierrätys RINKI, Atria, HKScan, Snellman, Rasmix, Vesilaitosyhdistys, Suomen Kiertovoima ry KIVO ja kunnalliset jätelaitokset, Suomen Kuntaliitto sekä Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry.

Vesienhoidon, luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta optimaalinen rantavyöhyke

Vesistöjen ranta-alueille ja reunavyöhykkeelle kohdistuu useita erilaisia maankäyttöön, vesienhoitoon, luonnon monimuotoisuuteen, maisemakuvaan sekä maataloutuksiin liittyviä merkityksiä ja tarpeita. Hanke tuo tutkijat yhteiseen keskusteluun. Hankkeessa kootaan tutkimustietoa erilaisista rannan suoja- ja reunavyöhykkeiden tyypeistä, yhteensovitetään erilaisten tarpeiden vaatimuksia ja laaditaan aineistosta neuvontamateriaalia. Vuoden 2023 tutkijat valmistelivat eriteemaisia artikkeleita talvella 2024 järjestettävän

webinaarisarjan ja somesarjan taustaksi. Hanketta toteutetaan monialaisesti laajalla sidosryhmäverkostolla vuosina 2022–2024.

Rahoitus: Maa- ja vesitekniikan tuki ry

Teema 3. Monimuotoinen luonto

Teeman tavoitteena oli tuoda laajasti esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksilla ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi tavoitteena oli jalkauttaa uusinta tutkimustietoa.

Teemaa tuotiin esiin kampanjoissa ja hankkeissa sekä viestimällä monipuolisesti luonnon monimuotoisuuden edistämisen mahdollisuuksista. MKN:n maisema-asiantuntijoista koostuva valtakunnallinen viestintätiimi viesti säännöllisesti järjestön somekanavissa monimuotoisen luonnon edistämisen puolesta erillisen viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ja sen valtakunnallinen MKN Maisemapalvelut ansaitsivat MTK:n Leipää luonnonsuojelusta -palkinnon pitkäjänteisellä työllä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi maaseudun elinkeinojen parissa.

Lumoinfot

Maisema- ja ympäristöasiantuntijat toteuttivat 60 luonnon monimuotoisuuden edistämisen merkitystä avaavaa lumoinfoa yhdistyksille, yhteisöille ja kunnille. Infoissa yhdistyi myös Luontotekoja-kampanjan sanoma ja mm. laidunnuksen mahdollisuuksien ja merkitysten esille tuominen erilaisten viheralueiden hoidossa.

Rahoitus: OKM

Luontotekoja-kampanja

Järjestön maisema- ja ympäristöasiantuntijat kampanjoivat tehostetusti luonnon monimuotoisuuden edistämisen puolesta vuosina 2022–2024. Vuoden 2023 erityisteemana oli niityt ja uusniityt. Asiantuntijat toteuttivat luentoaineistoja, luentoja, erilaisia tapahtumia sekä infoja teeman alla. Osana *Luontotekoja*-kampanjaa osallistuimme myös luonnonlaidunpäivän järjestelyihin ja tapahtumiin sekä edistimme avoimien ovien tapahtumia tiloilla ympäri Suomea kesäkuun lopussa 2023 (ks. kohta Luonnonlaidunpäivä).

Rahoitus: OKM

Luontotekoja vuoden 2023 maisemateko -kilpailu

Luontotekoja-kampanjan alla toteutimme myös maisematekokilpailun. Kilpailuun tuli yhteensä 40 ehdotusta. Niistä maakunnat valitsivat alueellisia maisematekoja. Laidunnus Kolin kansallispuistossa ja videoesitys modernin paimenen lomaviikosta Kolilla valittiin valtakunnalliseksi maisemateoksi 2023.

Rahoitus: OKM

Puunhalausviikko ja Suomen luonnon päivä

Puunhalausviikko 21.-27.8.2023 kannusti ihmisiä halaamaan puita ja osoittamaan arvostusta lähiympäristöään kohtaan. Kampanjan tueksi laadittiin artikkelisarja sekä tiedotteita. Kampanja on vakiinnuttanut paikkaansa myös osana Suomen luonnon päivän virallista juhlintaa. #puunhalausviikko

aihetunnisteen käyttö on runsasta sosiaalisessa mediassa. MKN Keskus järjesti Puunhalausviikon yhteistyössä Viherympäristöliiton ja Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Rahoitus: OKM

Neliometri pellavaa -hanke

Maa- ja kotitalousnaiset olivat mukana vuonna 2022 aloitetussa Taitoliiton vetämässä Ruotsista alkunsa saaneesta *Neliometri pellavaa* -hankkeessa. Projekti tarjosi mielenkiintoista yhteisöllistä tekemistä ja perinteisten taitojen siirtämistä seuraaville sukupolville. Vuoden 2022 aikana oli yhdistysten ja yksityisten toimesta kasvatettu ja korjattu pellavia sekä aloitettu pellavan käsittelytyöt. Hankkeen nimestä huolimatta noin 20 yhdistyksellä oli aarin kokoinen viljelyala, josta riitti jo enemmän satoa työstettäväksi. Vuonna 2023 huhtikuussa järjestettiin kehuwebinaari, joka keräsi runsaasti kuulijoita. Vuoden aikana järjestettiin myös kaksi yhteispohjoismaista pellava-aiheista webinaaria. Yhdistykset järjestivät pellavan jatkoystötapahtumia mm. Maskussa ja Kajaanissa. Maskusta retkeiltiin myös Sarka Maatalousmuseon Pitkiä pellavia -näyttelyyn. Kajaanissa viljeltiin pellavaa myös toimintakertomusvuonna.

Rahoitus: OKM, yhdistykset

*Taidon siirtoa jälkipolville. Pellavan lihtauksessa irrotetaan päistäreet kuidusta. Kuva Petri Hömppi
Häkälällä erotetaan karkeammat rohdinkuidut pehmeimmistä ja pidemmistä aivinkuiduista. Kuva: Tuuli Mäkinen*

Barentsin alueen vieraslajikasvitorjunta ja -työ

Aloitimme toukokuussa työskentelyn Luonnonvarakeskus (Luken) vetämässä Haitalliset vieraslajit Barentsin alueella -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on Barentsin alueen kansalaisten ja paikallistoimijoiden kouluttaminen ja aktivointi haitallisten vieraslajien hillintään. Olemme hankkeessa mukana toteuttamassa vieraslajikasviusuutta kunta- ja paikallistoimijoille. Toimintavuoden aikana tuotimme hankkeelle mm. blogikirjoituksia, järjestimme kansainvälisen webinaarin, jossa oli mukana 83 osallistujaa Suomesta, Ruotsista ja Norjasta, kävimme puhumassa vieraslajikasveista Kuntamarkkinoilla, aloitimme kansainvälisten suhteiden luomisen yhteistyön kehittämiseksi ja käynnistimme vuoden 2024 tapahtumien ja materiaalien tuottamisen.

Rahoitus: Luonnonvarakeskus (Luke) / ulkoministeriö, Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen hanketoiminta (IBA-rahoitus)

Voimajohtoalueiden hoito

MKN Maisemapalveluiden yhteistyö voimajohtoalueiden perinneympäristöjen kehittämisessä jatkui jo kuudetta vuotta. Maanomistajien kiinnostus voimajohtoalueiden luonnon monimuotoisuuden kehittämiseen ja Fingridin perinneympäristöjen hoidon tukeen lisääntyy vähitellen.

Rahoitus: Fingrid

Teema 4 Suomi kutsuu kylään

Toimintavuoden aikana lisättiin yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistettiin näistä lähtevää aitousen perustuvaa kestävästä yrittäjyyttä. Yhteisöllisyyttä vahvistettiin yhteisillä tapahtumilla ja tempauksilla.

Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen vahvistaminen

Suomi tarjoaa lukuisia vierailemisen, kokemisen ja aistimisen arvoisia reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisemia, rakennuksia, ilmiöitä, tapahtumia, makuja ja palveluja sekä tutustumisen arvoisia ihmisiä. Tarjolla on kyläasukkaineen ja kylätapahtumineen, luonto- ja maisemakohteita, kulttuuria, kansantietäjiä ja tarinankertojia, paikallisia makuja, maakuntien erikoisuuksia, näyttelyitä, toreja, pop up -tapahtumia, aktiviteetteja ja majoitusvaihtoehtoja majataloista maisemaguihin.

Kotimaanmatkailu on suosittua, ja erilaiset elämispalvelut ovat kysytyjä. Piirikeskusten asiantuntijat edistävät yritysten verkostoitumista ja yhteistyötä. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistetaan.

#MaaseudunSankarit -teeman alla nostettiin maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana. Tavoitteena oli nostaa esille maaseudulla toimivien yritysten monipuolisuutta.

Rahoitus: OKM

Impin päivä 11.6.2023

Impin päivää kannustettiin viettämään järjestön juhluvuoden hengessä ja esimerkiksi kutsumaan vanhempia jäseniä kertomaan toiminnasta aiemmin. Osa yhdistyksistä järjesti Impin päivän tapahtumansa perinteisesti, useimmiten liikuntatapahtumana.

Saarijärvellä vietettiin Impin päivää luonnossa, kuva: Pirjo Luotola. Etelä-Savon mkn piirikeskus järjesti lähes 100 osallistujaa koonneen tilaisuuden, jossa muistettiin pitkään järjestötyötä tehneitä jäseniä, kuva: Eeva Lahtinen

Viljakansaaren Maa- ja kotitalousseuran väki vierailivat Mustilan arborentumissa, kuva: Satu Valtonen. Tourun maa- ja kotitalousseuralaiset pyöräilivät Impin päivänä. kuva: Oili Jokinen.

Yhdistysten kekritapahtumat

Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen toteuttaessa kekriä pääasiallisesti somekanavissa, kannustimme yhdistyksiä järjestämään konkreettisia kekritapahtumia 90-vuotisjuhlahengessä ja kertomaan kekristä.

Yhdistykset järjestivät kirkkopyhiä, myivät tuotteita torilla ja järjestivät kekrimarkkinoita muiden tahojen kanssa. Kekrilounailla ja -päivällisillä tarjottiin sadonkorjuun herkkuja. Muutamiin tapahtumiin oli rakennettu olkinen kekripukki poltettavaksi pimeässä illassa.

Taipalsaaren kekritapahtumassa oli työnäytös kehräämisestä. Kuva: Heli Sahlman

Hämeenkosken kekrijuhlassa nautittiin maukkaasta ruoasta sekä juhlaohjelmasta. Kuvat: Rauni Miettinen

Elävän perinnön kansallinen luettelo

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi lokakuussa 22 uutta kohdetta Elävän perinnön kansalliseen luetteloon, <https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/>. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n, Etelä-Savon Maa- ja

kotitalousnaisten sekä kahden perinteen harjoittajan esittämä riukuaidan rakentaminen oli yksi näistä kohteista. Riukuaidat ovat osa perinteistä kulttuurimaisemaa.

Kansalliseen luetteloon lisättiin myös talkooperinne, minkä esittivät yhdessä Satakunnan museo, Suomen Kotiseutuliitto, Marttaliitto ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry. Talkoot on Suomessa vuosisatojen perinteet omaava vapaaehtoisen työn muoto ja tärkeä osa suomalaista kansanperinnettä. Talkoita järjestää valtava kirjo erilaisia yhdistyksiä, organisaatiota ja yksityishenkilöitä. Vuosittain talkoovoimin tehdään lukemattomia urheilu-, musiikki- ja kulttuuritapahtumia sekä erilaisia hankkeita. Talkoille on tyypillistä tietyn yhteisön yhteen kokoontuminen, yhdessä tekeminen ja talkooväen kestävyys.

Rahoitus: OKM

Kansainvälinen maisemapäivä

Kansainvälistä maisemapäivää vietetään vuosittain 20.10. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen vuosipäivänä. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen tavoitteena on suunnitella, hoitaa ja suojella kaikenlaisia maisemia. Sopimus kannustaa kaikkia osallistumaan maisemien tarkasteluun ja niitä koskevaan päätöksentekoon. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus on ensimmäinen kansainvälinen sopimus, joka koskee pelkästään maisemaa.

Kansainvälistä maisemapäivää vietettiin vuonna 2023 seitsemättä kertaa. Maisemapäivä on myös osa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien ohjelmaa. Maisemapäivän vakiintuneeseen viettoon liittyy #arkimaisema-valokuvakilpailu, maisemasymposium ja ohjatut maisemakävelyt. Vuonna 2023 maisema-asiantuntijat järjestivät eri puolilla Suomea seitsemän kävelytapahtumaa.

Maisemapäivän järjestelyistä vastasivat ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus, Suomen Kotiseutuliitto, Museovirasto, Viherympäristöliitto ja MKN Keskus.

Rahoitus: SYKE ja ympäristöministeriö

Maa- ja kotitalousnaisten 90-vuotisjärjestöjuhla

Juhlakuvat: Kirsi Haapamatti

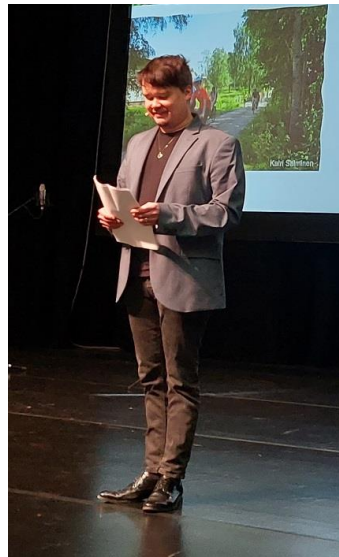
Maa- ja kotitalousnaisten 90-vuotisjuhlavuoden vietto huipentui Jyväskylässä 18.11. 2023 vietettyyn järjestöjuhlaan. Lämminhenkinen, koskettava ja paljon naurua sisältänyt juhla keräsi 300 juhlijaa. Ennen juhlaa oli pidetty Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n varsinainen kokous.

Juhlaväki tutustui ajankohtaiseen toimintaan ja seurustelemaan juhlatorille ennen ja jälkeen juhlan.

Vappujen lauluuyhtye Tuulantein toimiessa esilaulajina laulettiin aluksi Maa- ja kotitalousnaisten laulu. Myöhemmin kuultiin lisää Tuulantein musisointia.

Juhlaväen toivotti lämpimästi tervetulleeksi Maa- ja kotitalousnaisten juuri kolmannelle kaudelle valittu puheenjohtaja Mervi Mäki-Neste. Puheenjohtaja kertoi puheessaan järjestön tehtävästä ennen ja nyt.

Maalaiskirjailija Antti Heikkinen johdatteli ohjelmaa leppoisasti eteenpäin ja loi juhlaan lämpimän tunnelman.

Professori Laura Kolben juhlaesitelmä valotti naisten merkitystä järjestötoiminnassa ja yhteiskunnassa historian juoksussa.

Valtiovallan tervehdyksen toi maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Hänen muistoissaan maa- ja kotitalousnaisten järjestämistä tilaisuuksista tiesi, että ne onnistuvat. Ministeri painotti järjestön tekemää neuvontatyön tarvetta sekä yhteisöllisyyden tuomaa hyvinvointia ihmisille.

Pöljän-Kehvon kalevalaisten mua ja metsätalouden hallituksen jäsenen Tyyne Kettusen saapuessa lavalle, sai yleisö nauraa mahat kippurassa esityksen alusta loppuun saakka. Tyyne käsitteli niin järjestötoiminnan kuin sotekin haasteita ja kiemuroita huimaavan hausalla tyylillään. Lisäksi hän oli kyllästynyt pakasterasioiden ja niiden kansien epäsopivuuteen ja ehdotti asian korjaamiseksi kansallista pakastusrasioiden standartisoimishanketta.

Kaikki hyvä loppuu aikanaan, totesi järjestön toiminnanjohtaja Christell Åström loppusanoissaan. Samalla hän totesi, että Maa- ja kotitalousnaisten teemat ovat ajankohtaisempia kuin koskaan.

Juhlan jälkeen oli kakkukahvien aika ja tovi seurusteluun.

Kansallismaisema – suomalaisen maiseman kuva -hanke

Muinaisjännösten hoidon osaamisrinki kokoontui Turun seudulla lokakuussa 2023 ja jalkautui maastoon. Kuva: Leena Lahdenvesi-Korhonen.

Maiseman muutoksessa mukana valokuvaus- ja viestintähankkeen tavoitteena oli lisätä yleistä tietoisuutta valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja samalla läheisen ja arvokkaan kulttuuriympäristön arvoista ja hyödyntämismahdollisuuksista. Tavoitteena oli kuvaamalla maiseman muutoksia tuoda esille maiseman monet muodot. Maisemat ovat jatkuvassa muutostilassa. Tavoitteena oli myös paikallisesti nostettujen esimerkkien kautta innostaa toimijoita hyödyntämään arvokkaita maisema-alueita sekä esitellä niitä suurelle yleisölle myös houkuttelevina yritys- ja asuinpaikkona.

Hankkeessa kuvattiin uudelleen 230 maisemakohdetta 17 kansallismaisemassa Ahvenanmaalta Lappiin. Aineistosta tuotettiin artikkeleita ja videoita hankkeen sivuille www.maajakotitalousnaiset.fi/maisemanmuutos sekä somekanaviin. Kuvaparit ovat esillä Maa- ja kotitalousnaisten sekä Kylään maisemaan Facebook sekä Instagram -somekanavissa. Niihin on reagoitu ja ne ovat tavoittaneet yhteensä jo yli 40 000 seuraajaa.

Aineistoista tehtiin lehtijuttuja julkaistavaksi Koti ja maaseutu -lehdessä vuonna 2024. Valokuvauksesta ja muutamista kohteista laadittiin artikkeli myös julkaistavaksi Saksassa. Artikkelin käännettiin saksaksi ja se julkaistiin Deutsch-Finnische Rundschau -lehdessä. Yle julkaisi verkkosivuillaan kansallismaisema-aiheisen artikkelin ja hankkeen tuloksia joulukuussa 2023.

Rahoitus: ympäristöministeriö

Kuntia kulttuuriympäristöohjelmien tekoon kannustavan opasmateriaalin tuottaminen

Hankkeessa tuotettiin vuonna 2009 julkaistulle *Kulttuuriympäristöohjelma - miksi ja miten* -oppaalle täydentävänä aineistona Oman ympäristön menestystekijät esille - Ideakortit. Ideakortit olivat esillä ja ne julkaistiin Kuntaliiton järjestämällä Kuntamarkkinoilla syksyllä 2023.

Ideakortit tarjoavat hyviä vinkkejä nopeasti silmäiltävässä muodossa. Ne esittelevät kulttuuriympäristöohjelmien hyötyjä, erilaisia tapoja tehdä ohjelma, resursointia, osallistumista, aineistoja ja ohjelman saattamista laajaan käyttöön. Ideakortteja voivat käyttää kunnat, maakunnat, kotiseutuyhdistykset ja muut kulttuuriympäristötoimijat. Ideakortit pohjautuvat asiantuntijahaastatteluihin ja kirjallisiin lähteisiin.

Rahoitus: ympäristöministeriö

1 Kulttuuriympäristö-ohjelman hyödyt

Hoidettu kulttuuriympäristö lisää ihmisten hyvinvointia, tarjoaa elinkeinamahdollisuuksia ja paikallisia ylpeyden aiheita. Kulttuuriympäristöohjelmat ovat menestystarinoita. Ne kokoavat yhdessä valitut ja tärkeiksi koetut kulttuuriympäristön ominaispiirteet. Ohjelma on myös suunnitelma, miten kulttuuriympäristöä voidaan hoitaa ja hyödyntää kestävästi ja ilmastoviisaasti.

4 Näin saat kaikki mukaan

Hyvän ympäristön suunnittelu, päätöksenteko ja toteutus tarvitsevat monenlaisia osaajuuksia ja näkökulmia. Paras lopputulos syntyy, kun alueen erilaiset toimijat ovat mukana alusta alkaen. Samalla tieto ohjelmasta leviää.

2 Monta tapaa tehdä ohjelma

Ohjelmatyöllä voidaan luoda uusia toimintatapoja, tarjota tietoa ja avata näkökulmia omaan ympäristöön. Ohjelmien vahvuus on yksilöllisyydessä. Jokainen tekee oman näköisensä ohjelman. Kunnan, maakunnan, kotiseutuyhdistyksen, kulttuuriympäristökohteiden omistajan tai muun ohjelman tekijän omat tarpeet ja tavoitteet määrittävät ohjelman sisällön, rajauksen ja muodon. Kun ohjelma tai ohjelman osat on käsitelty ja hyväksytty yhdessä, siitä tulee yhteinen tahtotila.

5 Ajantasaisesta aineistosta vaikuttava ohjelma

Kulttuuriympäristöä koskevat inventoinnit, selvitykset ja suunnitelmat ovat kulttuuriympäristöohjelman perusaineistoa. Näiden lisäksi ohjelmaa varten kootaan usein paikallista, aliammin dokumentoitua tietoa.

3 Näin suunnittelet

Kulttuuriympäristöohjelman kokoaminen on laaja ja antoisa tehtävä. Resursseja varotaan niin ohjelman laatimiseen kuin sen aktiiviseen toteuttamiseen. Jos päivitettävää aineistoa on runsaasti, ohjelman voi tehdä myös pienemmissä osissa.

6 Valmis ohjelma kaikkien käyttöön

Kun ohjelma on helposti saatavilla, kaikki voivat hyödyntää ja toteuttaa sitä. Ohjelmasta viestitään aktiivisesti tekemisen aikana. Viestintään kannattaa panostaa erityisesti, kun ohjelma on valmis.

Oman ympäristön menestystekijät esille – Ideakorttien pysyvä osoite on: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230911122379>. Ideakortit kuvitti Pekka Rahkonen.

Yhteiset koulutustilaisuudet ja kehitystyö

Maa- ja kotitalousnaisten johdon tilaisuudet

Vuoden 2023 aikana pidettiin kerran kuukaudessa ajankohtaiskatsaus MKN piirikeskusten toiminnanjohtajien kanssa.

Maa- ja kotitalousnaisten johdon kesäseminaari järjestettiin Etelä-Pohjanmaalla Seinäjoella 6.–7. kesäkuuta. Tilaisuuteen osallistui MKN Keskuksen hallituksen jäseniä ja työntekijöitä sekä MKN:n piirikeskusten toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja. Päivien aikana tutustuttiin Etelä-Pohjanmaan MKN:n piirikeskuksen toimintaan alueella. Seminaarissa keskusteltiin järjestön ajankohtaisista asioista ja suunniteltiin tulevan vuoden toimintaa.

MKN:n toimihenkilöiden koulutuspäivät toteutettiin vuoden aikana asiantuntijaryhmittäin.

Järjestön sisäisen yhteistyön kehittäminen

Vuoden aikana MKN Keskus jatkoi kaikille MKN asiantuntijoille lähetettävän ajankohtaiskirjeen laadintaa. Ajankohtaiskirjeessä kerrotaan lyhyesti MKN Keskuksen ajankohtaisista, työn alla olevista asioista. Lisäksi Maa- ja kotitalousnaisten hallituksen aloitteesta pidettiin maaliskuussa ja lokakuussa MKN piirikeskusten luottamushenkilöille kohdistetut ”MKN iltakahvit” Teamsissä. Näillä toimenpiteillä on pyritty lisäämään tiedon kulkua ja avoimuutta Keskuksen ja piirikeskusten välillä.

MKN ruoka-asiantuntijat

Ruoka-asiantuntijat pitivät vuoden aikana kuusi kertaa Teams-tapaamisia, joista viimeinen oli kaikille asiantuntijoille yhteinen tekoälykoulutus. Tapaamisissa käytiin läpi ajankohtaisia asioita, mietittiin koulutus- ja ruokakurssitarpeita sekä uusien kurssien sisältöjä, kuultiin ruokakasvatuksesta ja ravitsemuksesta mm. pohjoismaisista ravitsemussuosituksista ja niiden pohjalta tehtävien kansallisten suositusten kuulumisista.

MKN maisema

Maisema-asiantuntijat kokoontuivat vuoden aikana kymmenen kertaa yhteisiin kehityspalaverihin. Maiseman tuotekehitystiimi kokoontui kaksi kertaa ja viestintätiimi kolme kertaa.

MKN yritys

Yritysasiantuntijat kokoontuivat vuoden aikana viisi kertaa yhteisiin kehityspalaverihin. Vuoden aikana jatkettiin yhteistyötä ProAgrian ja MKN:n yritysasiantuntijoiden välillä järjestämällä 8 kpl yhteisiä yritysasiantuntijapalavereita sekä Yritys Case -tilaisuuksia, joissa nostettiin esiin eri keskustusten yritysneuvontakokemuksia ja keskusteltiin niistä. Marraskuun lopussa järjestettiin Yritys-, talous- ja tilipalveluasiantuntijoiden yhteiset kehittämispäivät Tampereella. Tilaisuuteen osallistui yli 40 asiantuntijaa. Päivien palaute oli myönteinen.

Maa- ja kotitalousnaisten järjestötoiminta

Osaava yhdistys -webinaarit

Keväällä pidettiin kaksi järjestöwebinaaria, joissa käsiteltiin maa- ja kotitalousnaisten järjestön rakennetta ja toimintaa, sääntöasioita, luottamushenkilöiden tehtäviä, hallituksen toimintaa ja yhdistyksen toiminnan ylläpitämistä, kokouskäytäntöjä sekä järjestön ajankohtaisia asioita. Seuraavalle vuodelle siirtyy webinaari, jossa käsitellään viranomaisiin, kuten verottajaan kohdistuvia yhdistyksen velvoitteita, lakiuudistuksia ja hankkeisiin liittyviä asioita. Osallistujia oli noin 30 kummassakin webinaarissa.

Opintomatka puutarhamessuille Tukholmaan

Maaliskuussa matkattiin Tukholmaan Pohjoismaiden suurimmille puutarhamessuille. Matkalaisia oli 73 henkilöä. Ennen laivan lähtöä puheenjohtaja Mervi Mäki-Neste toivotti vieraat tervetulleeksi matkalle ja näyttelijä, hyvinvointialan yrittäjä, Satu Silvo puhui mukaansa tempaavasti aiheesta Mielen puutarha - tunnista tunteesi, tarpeesi ja toiveesi. Messuilla oli paljon nähtävää ja työpajoissa saattoi myös itse osallistua pieneen tekemiseen. Aikaa vietettiin myös yhdessä laivan herkuista ja ohjelmista nauttien sekä seurustellen toistemme kanssa.

Kuvat: vasemmalla Susanna Winqvist, alapuolella

Helena Velin

Maakunnallisen vuoden maa- ja kotitalousnaisen tai aktiivisen toimijan palkinnot

Lähes jokaisessa piirikeskuksessa valittiin maakunnittain aktiivinen, järjestön toimintaa tunnetuksi tekevä ja muita toimintaan kannustava sekä yhteisöllisyyttä edistävä vuoden maa- ja kotitalousnainen, maaseudun mies, yhdistys tai toimijatiimi. Tunnustusten saajat olivat:

- Etelä-Pohjanmaa: Hanna Helander, Ylistaron Hanhikosken Maa- ja kotitalousnaiset, Ylistaro
- Etelä-Savo:
 - tiimi Virpi Valkonen ja Terttu Painokangas Rantasalmen eteläinen maa- ja kotitalousseura, Rantasalmi
- Etelä-Suomi:
 - Etelä-Karjala: Teija Arponen, Taipalsaaren Maaseutunaiset, Taipalsaari

- Häme: Jaana Kivikko, Luolajan maa- ja kotitalousnaiset, Hämeenlinna
- Kymenlaakso: Ritva Siltanen, Valkealan maa- ja kotitalousnaiset, Kouvola
- Pirkanmaa: Terhi Valkeejoki, Längelmäen maa- ja kotitalousnaiset, Orivesi
- Uusimaa: Pertti Tetri, Ahdenkallion seudun Maamiesseura, Hyvinkää
- Itä-Suomi:
 - Kainuu: Soili Hypén ja Tuuli Mäkinen, Itä-Suomen mkn piirikeskus, Kajaani
 - Pohjois-Karjala: Maija-Liisa Pietarinen Outokummun maa- ja kotitalousseura, Outokumpu
 - Pohjois-Savo: Anna Mönkkönen Vehmersalmen maa- ja kotitalousnaiset, Kuopio
- Keski-Pohjanmaa: Aino Niskakoski, Reisjärven Leppälahden maa- ja kotitalousnaiset, Reisjärvi
- Keski-Suomi:
 - Aira Kivelä, Petäjaveden Maa- ja kotitalousnaiset, Petäjävesi
 - Satu Hiuspää-Hiltunen, Saarijärven Maa- ja kotitalousnaiset, Saarijärvi
- Lappi: Emmaleena Havela, Pello
- Länsi-Suomi:
 - Elisa Rantala, Alastaron maaseutunaiset, Loimaa
 - Tarja Kiviniemi, Loimaan Orisuon maa- ja kotitalousnaiset, Loimaa
 - Tarja Ala-Hakula, Euran maa- ja kotitalousnaiset, Eura
- Oulu:
 - Anne Nygård, Siikajoen Maa- ja kotitalousseura, Siikajoki
 - Yppärin Maa- ja kotitalousnaiset, Pyhäjoki

Valintaprosessin ja palkitsemisen rahoittavat piirikeskukset.

Järjestötuotteet ja jäsenedut

MKN Keskus hankkii ja myy erilaisia välitystuotteita toimintansa tukemiseksi. Valikoimaa pyritään jatkossa rajaamaan tyypillisiin järjestötuotteisiin, jotka muun muassa edistävät järjestön näkyvyyttä.

Vuonna 2022 ennakkotilatut lähes 450 järjestöhupparia toimitettiin kevättalvella ja toivomuksesta järjestettiin loppuvuodesta uusi ennakkotilaus, jolloin myytiin vielä lähes 200 hupparia.

Jatkossa keskitymme saamaan jäsenetuja jäsenistölle eri yrityksistä. Loppuvuodesta solmittiin jäsenetusopimus Kultakeskuksen ja Lapuan Kankureiden kanssa.

Viestintä ja markkinointi

MKN Keskuksen viestinnän kärjet toimintavuonna nousivat strategian teemoista:

- suomalaisen ruoan sankaritarinat
- ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Vuonna 2023 viestintää hoiti viestintäpäällikkö. Viestintää työllisti erityisesti juhlavuosi. Media-, hanke-, sisäisen- ja jäsenviestinnän lisäksi viestintä osallistui Koti ja maaseutu -lehden sisällön tuottamiseen ja avusti oikoluvussa.

Sisäinen viestintä ja jäsenviestintä

Sisäisen viestinnän tehostamiseksi kehitettiin ProAgrian kanssa vuonna 2022 yhteistyössä käyttöön otettua SharePoint-pohjaista intranet-sivustoa. Sisäisen viestinnän tärkeänä kanavana toimi edelleen Microsoft Teams (tiimityöskentely, etäkokoukset), lisäksi sähköpostilla lähetettiin säännöllisesti MKN Keskuksen ajankohtaiskirjeitä kaikille MKN-asiantuntijoille. Sisäistä viestintää ja yhteistyön tehostamista pyrittiin

parantamaan myös muilla *face to face*-tapaamisilla resurssien sallimisissa puitteissa (ks. osio Yhteiset koulutustilaisuudet ja kehitystyö).

Järjestötoiminnasta viestittiin keväällä ja syksyllä lähteneessä yhdistyskirjeessä, Maa- ja kotitalousnaisten kotisivuilla ja sosiaalinen median kanavilla. Erityisesti Me Maa- ja kotitalousnaiset -Facebook-ryhmän suosio jatkuu ja ryhmän koko oli vuodenvaihteessa lähes 1 900 jäsentä (+100 viime vuodesta). Jäsenasioista viestittiin myös Koti ja maaseutu -lehdessä ja ProAgrian jäsenlehdissä.

Mediaviestintä ja -näkyvyys

Merkittävää medianäkyvyyttä saatiin juhluvuoden kunniaksi Helsingissä 7.9.2023 järjestelyllä Monimuotoinen maaseutu saapuu kaupunkiin -tapahtumalla. Tapahtumaan oli kutsuttu mediaa kohdennetusti ja paikalle saapui MTV3:n Huomenta Suomi -ohjelma tekemään suoraan lähetystä. Huomenta Suomen toimittaja haastatteli MKN Keskuksen järjestöpäällikkö Helena Veliniä ja Keski-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntija Mirja Pummilaa. Haastattelun aikana esille nostettiin järjestön tekemä laaja työ ruoka- ja ravitsemusasioissa, varautumisessa sekä ympäristöasioissa. Noin 10 minuuttinen lähetys oli suora ja taltiointiin voi katsoa [MTV3-katsomosta](#).

Huomenta Suomen toimittaja haastattelemassa MKN Keskuksen järjestöpäällikkö Helena Veliniä. Toimintavuonna median seurantapalveluun nousi noin 2 500 hakusanaperusteista mediaosumaa (n. -28 %).

ePressi-palvelun kautta lähetettiin vuoden aikana 18 mediatiedotetta/kutsua. Media tarttui erityisesti ruoka-aiheisiin tiedotteisiin.

- 11.12.2023 Laidunkulttuurin ylläpito Kolilla toi voiton Vuoden maisemateko 2023 -kilpailussa*
- 7.12.2023 Sieniä talven juhliin*
- 20.11.2023 MKN Keskuksen hallitukseen uusia jäseniä – tunnustuspalkinto Keski-Suomeen
- 13.11.2023 Mediakutsu: MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä – Jyväskylässä juhlietaan 18.11.
- 12.10.2023 Maisemien lumoa maisemapäivänä 20.10. - tervetuloa ohjatuille kävelyille
- 11.10.2023 Kekri - nostetta lähiruualle ja kipinää yhteisöllisyyteen*
- 10.10.2023 Monipuolinen päärynä
- 4.9.2023 Kutsu Narinkkatorille: Monimuotoinen maaseutu saapuu kaupunkiin 7.9.2023
- 17.8.2023 Viinirypäleitä pizzaan ja torttuun
- 6.6.2023 Sesongissa nyt: mangoldi ja muut rapsakat lehtivihannekset
- 22.5.2023 Luonnon monimuotoisuuden tukemiseen löytyy konkreettisia keinoja
- 11.5.2023 Kääräise sapa-lautanen kisakatsomoon – niinku Cha-cha-cha
- 31.3.2023 Kuminaa kaalin ja kalan kaveriksi*

- 2.3.2023 Itkettävän ihana sipuli*
- 9.2.2023 Vuoden maisemateko -kilpailu hakee merkittäviä luontotekoja
- 2.2.2023 MKN luottaa: Suomi kasvaa vegestä
- 17.1.2023 Tattarilla ja kvinoalla vaihtelua ruokavalioon*
- 11.1.2023 MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä – ja matka jatkuu

* *Eniten mediaosumia saaneet tiedotteet*

Tiedotteiden keskimääräinen avausprosentti oli noin 24 prosenttia.

Tässä on paras tapa sipulin pilkkomiseen: Ei kyyneleitä!

MTVuutiset.fi 3.3.2023

Sipuli on yksi suomalaisen keittiön perusraaka-aineista ja muodostaa monen tutun ruokalajin perustan. Suomalaisissa ruokakaupoissa myydyimpiä sipuleita ovat tavalliset keltasipulit sekä punasipulit. Henkeä kohti syömmme sipuleita noin viisi kiloa vuodessa. Maa- ja kotitalousnaisilta kerrotaan nyt tie...

[Itkettävän ihana sipuli](#)

→ [Lue artikkelin tiivistelmä](#)

Tavoittavuus: 2,4 milj.

Eniten huomiota sai sipulitiedote (11 mediaosumaa). Aiheesta uutisoi mm. MTV 3 ja Maaseudun tulevaisuus.

Haluaisitko pilkkoa sipulin ilman kyyneleitä? Ota...

Radio Nova 4.3.2023 Uusi

Maa- ja kotitalousnaiset ovat jakaneet omat vinkkinsä kotikokkien avuksi. Sipuli tunnetusti itkettää ja laittaa kotikokin nenän vuotamaan. Kun sipulin rakenne rikkoontuu, käynnistyy kemiallinen reaktio ja kyyneleitä muodostavia rikkiyhdisteitä vapautuu. Omia kyyneleitään on kuitenkin mahdollista sää...

[Itkettävän ihana sipuli](#)

→ [Lue artikkelin tiivistelmä](#)

Tavoittavuus: 134 t.

Maa- ja kotitalousnaisten sipulivinkkejä jaettiin myös Radio Novassa ja The Voicella.

Kekriä voi juhlistaa vaikka kurpitsakakulla tai nyyttäreillä – tietokirjailija kertoo, millaisia sadonkorjuujuhlan perinteitä hänellä on

Kekrin juhlinta kumpuaa eurooppalaisesta maatalouskulttuurista.

Jaa artikkeli

Suolaisen kurpitsakakun leipominen on yksi tapa juhlistaa kekriä. Kotimainen lähiruoka nousee kunniaan pöydässä. Kuva: Sanne Katainen

Lukemisto | Kulttuuri 16.10.2023 23:00
Janica Pörhönen

Monen syksyn kuuluu kekri vietto. Kekri on sadonkorjuun valmistumisen ja työvuoden päättymisen juhla.

Eri yhteisöt järjestävät syyskuun lopulta marraskuun alkuun lähiruokamarkkinoita- ja myyjäisiä, kekirock-konsertteja ja tulijuhlia eri puolilla Suomea. Kekri jatkuu aina Mikkelinpäivästä Pyhäinpäivään asti.

"Kekriä voi juhlistaa lähiruokaa kunnioittavalla keki-ilonaalla tai vaikkapa nyyttäreillä. Tunnelmaa voi luoda kynttilöillä ja askartelemalla itse kotoisat somisteet ekologisista luonnon materiaaleista. Kekriä yhdistyvät suomalaisen ruoka ja yhteisöllisyys kaupallisuuden sijasta", sanoo järjestöpäällikkö **Helena Velin** Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten tiedotteessa.

Kekrin juhlinta kumpuaa vuosituhansia vanhasta eurooppalaisesta

MKN:n kekristä kertova tiedote poiki jutun mm. Maaseudun tulevaisuuteen.

Paikinnot

Kolin laidunkulttuurille valtakunnallinen maisematekopalkinto

Maa- ja kotitalousnaiset vaikuttivat Kolin laidunnuksesta ja paimenviikosta tehdystä videoesityksestä.

Kuuntele juttu 0:53

Itäsuomenkarja eli kyytöt ovat olivia perinnemaiseman hoitajia. Kuvituskuva. Kuva: Anna-Kaisa Brenner / Yle

TARJA LAITINEN

11.12.2023 13:24

Jaa

Laidunkulttuurin ylläpito Koilla on voittanut vuoden maisemateko -kilpailun.

Maa- ja kotitalousnaisten valtakunnallisessa kilpailussa Tmi Satuhaan eli **Mariko Lindgrenin** järjestämä laidunnus ja **Ritva Paanasen** videoesitys modernin paimenen lomaviikosta Kolin Lakkalassa vakuuttivat kilpailuraadin.

Vuoden maisemateko 2023 -kilpailun voittajasta uutisoivat mm. Yle, Ylä-Karjala ja Lieksan lehti.

Medialle annettiin vinkejä haastateltavista henkilöistä ja juttuteemoista. Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijat saivat hyvin näkyvyyttä valtakunnallisesti Narinkkatorin tapahtuman lisäksi mm:

- 1.6. ruoka-asiantuntija Suvi Malin Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisista oli suorassa lähetyksessä puhumassa villiyrteistä MTV3:n Viiden jälkeen -ohjelmassa.
- 26.8. ruoka-asiantuntija Janita Kylänpää Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisista oli MTV Uutiset Liven suorassa lähetyksessä puhumassa sienistä. [Tallenne](#) on edelleen katsottavissa MTV:n sivuilla.

Ensikertalaisen opas – näillä vinkeillä keltanokka pärjää sienimetsässä

Janita Kylänpää MTV Uutiset Liven toimittajan kanssa sienimetsällä.

- Ylen Puoli seitsemän -ohjelma teki [jutun](#) kansallismaisemista ja hyödynsi siinä MKN Keskuksen Maiseman muutoksessa mukana -hankkeen materiaaleja ja haastatteli MKN Keskuksen kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhosta. Aiheesta kirjoitettu artikkeli oli esillä myös saksalaisessa Deutsch-Finnische Rundschau -lehdessä.

PUOLI SEITSEMÄN Luonto

Miltä voisi näyttää tulevaisuuden kansallismaisema? Katso, miten maisemat ovat muuttuneet vuosien saatossa

Kansallismaisemat ovat osa suomalaista identiteettiä. Kaupungistuminen ja vihreä siirtyminen muokkaavat yhteiskuntaa jatkuvasti, jonka seurauksena myös kansallismaisemat voivat muuttua.

Kuuntele juttu 6:53

Kuva: Volker von Bonin, Museovirasto / Martina Motzbäuchel, MKN Keskus

TERO KARHU

26.12.2023 18:15

Jaa

Eri väristen puutalojen rivistö värittää maisemaa, kun saavumme pientä kävelytieltä pitkin Helsingin Viikissä sijaitsevaan Eko-Viikkiin ihastelemaan

Yle hyödynsi Kansallismaisema-artikkelissaan MKN Keskuksen materiaaleja ja maisematietoutta.

LEENA LAHDENVESI-KORHONEN

Auf den Spuren eines deutschen Landschaftsfotografen in Finnland

Martina Motzbäuchel fotografiert den Wandel der finnischen Kulturlandschaften

Die Fotografin Martina Motzbäuchel dokumentiert finnische Kulturlandschaften schon seit über zwanzig Jahren. Sie ist nicht die erste Deutsche, die von der Landschaft Finnlands beeindruckt ist: Volker von Bonin (geb. 1924 in Köln, gest. 2006 in Helsinki) hat als freiberuflicher Fotograf schon seit den 1950er Jahren Finnland in Bildern festgehalten.

Martina kam Anfang 2001 als Austauschstudentin an die Hochschule für Kunst und Design Helsinki (damals noch Taide-työläinen korkeakoulu Taik, heute Aalto-Universität) – zuerst für ein halbes Jahr. Aus den geplanten sechs Monaten wurde dann ein Master-Studium an der Taik. Seit 2006 lebt die Fotografin zusammen mit ihrem Mann, ebenfalls Fotograf, in Suunto, einem kleinen Ort 50 Kilometer westlich von Helsinki. Schon während des Studiums in Finnland begeisterte sie sich für die finnischen Kulturlandschaften, denn diese stehen im krassen Gegensatz zu dem Umfeld, in dem Martina aufgewachsen ist: dem Ruhrgebiet. Ziemlich bald wurde sie Mitglied des Teams um Dr. Tapio Heikkilä und seines Projekts Visuaalinen maisemaseuranta, welches seit 1996 die Landschaftsveränderungen der finnischen Kulturlandschaften dokumentiert. Auch ihre Abschlussarbeit Field Studies behandelt die Ästhetik der von Menschhand geformten Agrarlandschaft Finnlands.

Seit 2020 arbeitet Martina mit dem Maa- ja Kotitalousnaisten Keskus ry (Zentrum der Land- und Hauswirtschafts-frauen) zusammen. In den letzten drei Jahren ist während dieser Kooperation ein besonderes Fotoprojekt entstanden, 80 historische Fotografien wurden aus dem Online-Archiv Finna.fi ausgewählt. Diese Bilder, zeitlich einzudringen zwischen der Jahrhundertwende und den 1980er Jahren, sind allesamt in Regionen entstanden, die entweder in Finnlands national wertvollen Landschaften oder

finnischen Nationallandschaften liegen – von den Äläninsel bis nach Lappland. Martins Aufgabe ist es, die Aufnahmeorte dieser historischen „Vorbilder“ erneut zu besuchen und ein aktuelles Foto aus dem möglichst gleichen Aufnahmewinkel zu machen. Die so entstehenden Bildpaare zeigen den Landschaftswandel auf anschauliche Weise. Das Fotoprojekt wird vom finnischen Umweltministerium finanziert.

Alte Landschaften neu fotografiert

In Finnland gibt es 186 national wertvolle Landschaften. Sie sind die repräsentativen Schmuckstücke der finnischen Kulturlandschaften. Ein wesentlicher Teil von ihnen sind ländliche Gebiete, deren Wert sich aus der Vielfalt an kulturell geprägter Natur, bewirtschafteter Agrarlandschaft, traditionellem Baubestand und seiner Vielschichtigkeit ergibt. Landschaftsräume

↳ Die nach dem Zweiten Weltkrieg erbaute Gartenstadt Tapiola in Espoo ist eine von Finnlands 27 Nationallandschaften. Tapiolas Touristenbuskassen im Jahre 1967 vor dem Keskustalon im Hintergrund Tapiolas Keskustalon. (Quelle: Fotograf unbekannt; KAMU Espoon kaupungin museo, Finnland)

werden kultiviert, bewohnt und bebaut. Darüber hinaus werden sie wirtschaftlich genutzt, ganz besonders im touristischen Bereich.

Die Bildpaare erzählen vom Wandel

Die finnische Kulturlandschaft wandelt sich ständig. Manchmal wird diese Veränderung als positiv, manchmal aber auch als negativ empfunden. Man gewöhnt sich leicht an Neues, und es ist nicht immer einfach, den Wandel zu bemerken. Veränderungen können auch mit guter Planung und Sorgfalt umgesetzt werden. Das erneute Fotografieren derselben Landschaftsansicht in bestimmten Zeitintervallen genau vom selben Standpunkt aus ist eine Wahrnehmungsmethode, um der Richtung von Veränderungen in der Landschaft zu folgen. Auch können die Bildpaare zum Nachdenken anregen, ob die Landschaftspflege ausreichend war.

↳ Die gleiche Nationallandschaft im Jahr 2023 mit den zuständigen Personen des Fotoprojekts: v.l.n.r.: Entwicklungsleiterin für Landschafts- und Naturmanagement Leena Lahdenvesi-Korhonen (MKN), Senior Environmental Advisor des Finnischen Umweltministeriums Dr. Tapio Heikkilä und Fotografin (M.A.) Martina Motzbäuchel (Quelle: Jarmo Wright 2023)

26 DFR | Juni 2023

Deutsch-Finnische Rundschau -lehdessä julkaistu artikkeli esitteli muutamia maisemakohteita ja hankkeessa toiminutta kuvaajaa.

Myös vuoden aikana myönnetty palkinnot toivat medianäkyvyyttä.

- MKN Keskuksen ja MKN Maisemapalveluiden pitkäjänteinen työ luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi maaseudun elinkeinojen parissa toi järjestölle MTK:n myöntämän Leipää luonnonsuojelusta -palkinnon, josta uutisoitiin mediassa. Aiheesta uutisoi mm. [Turun Sanomat](#).
- Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry myönsi Vuoden 2023 luonnontuotetoimija -tunnustuksen Maa- ja kotitalousnaisille vuosikymmenten mittaisesta ansiokkaasta luonnontuotetalan toiminnasta. Artikkelit aiheesta löytyy [Aitoja makuja -verkkolehdestä](#).

ProAgrian keväällä ja syksyllä julkaistuihin asiakaslehtiin toimitettiin Maa- ja kotitalousnaisten teemoihin liittyviä artikkeleita. Lehdet saivat laajan lukijakunnan, sillä ne ilmestyivät Maaseudun Tulevaisuus -lehden välissä.

Sidosryhmäviestintä

Sidosryhmien ja potentiaalisten sidosryhmien edustajien kanssa jatkettiin yhteistyön edistämistä. Sidosryhmille järjestettiin sidosryhmäseminaari 19.4.2023 Helsingissä tavoitteena juhlistaa 90 vuotta täyttävää järjestöä ja kasvattaa erityisesti näkyvyyttä ja tunnettuutta asiantuntijajärjestönä. Seminaariin kutsuttiin laajasti tahoja, jotka ovat tehneet yhteistyötä Maa- ja kotitalousnaisten kanssa viime vuosien aikana. Sidosryhmistä esityksiä pitävät mm. edustajat ympäristöministeriöstä, Sitrasta ja Helsingin yliopistosta. Kutsulistalta löytyi niin hallinnon, ministeriöiden, edunvalvonnan-, järjestöjen kun yritysten edustajia. Seminaarissa oli lähes 70 osallistujaa. Seminaaria kiiteltiin laajasti.

MKN Maa- ja kotitalousnaiset
Julkaisija: Susanna Winqvist · 19. huhtikuu · 🌐

Tänään MKN 90 vuotta tiennäyttäjän -ja matka jatkuu -seminaarissamme saimme kuulla valtavan mielenkiintoisia esityksiä menneisyydestä, nykypäivästä ja kurkistimme myös tulevaan. Kiitos esityksistä Laura Kolbe, Suvi Malin, Anna Rintinen, Kirsi Partanen, Tapio Heikkilä ja Liisa Poussa. Kiitos myös kaikille osallistujille, ja kiitos onnittelusta. Näiden kuvien parissa voi sukeltaa aamupäivän mukaviin tunnelmiin.

Näytä kävijätiedot ja mainokset

Mainosta julkaisua

129
9 kommenttia 3 jakoa

Sidosryhmäseminaari toi työllemme hyvin näkyvyyttä myös somekanavissa.

Uutta sidosryhmäyhteistyötä edustaa MKN:n mukanaolo [Eläköön maaseutu!](#) -verkostossa. Verkosto järjesti vuoden 2023 aikana yhteistyössä esimerkiksi Suuri maaseutuilta -vaalipaneelin (16.3.) ja osallistui SuomiAreenaan (28.6.). Viestintää toteutettiin yhteistyössä verkostoon kuuluvien organisaatioiden kanssa.

Verkko- ja someviestintä

MKN Keskus vastaa maajakotitalousnaiset.fi-verkkosivujen valtakunnallisesta sisällöstä ja alueellisesta sisällöstä vastaavat piirikeskukset.

Verkkosivujen analyysityökalun päivityksestä johtuen tietoa sivuston kävijämäärästä ei ole koko vuodelta vaan ajanjaksolta 1.7.-31.12.2023. Tuona aikana sivuilla vieraili yli 60 000 uniikkia kävijää. Kaiken kaikkiaan sivuja selailtiin ko. aikana yli 127 000 kertaa. Eniten vierailijoita oli sivuston ruokaohjeissa ja päänäkymässä.

Sivun polku ja näkymän luokka ▾ +		↓ <u>Katselukerrat</u>	<u>Käyttäjiä</u>
		127 321 100 % kokonaismäärästä	60 329 100 % kokonaismäärästä
1	/reseptit/ruisleivan-leivontaohje	5 640	3 178
2	/reseptit/kainuun-ronttonen	5 587	4 408
3	/	5 380	2 228
4	/reseptit/kesakurpitsa-sitruunahillo-ja-curd	3 730	2 532
5	/reseptit/ylikypsa-possun-kassler	3 647	2 841
6	/reseptit/alatoopi-eli-lihahyytelo	3 007	2 218
7	/ajankohtaista/paljonko-tarjottavia-varataan	2 591	2 080
8	/reseptit/lapin-ohrarieska	2 534	1 869
9	/tapahtumat	2 205	585
10	/reseptit/uudenmaan-suutarinlohi	2 066	1 318

10 suosituinta sivua.

Sivuille saavuttiin eniten orgaanisen haun kautta (79 %), seuraavaksi eniten suoralla linkillä (10 %) ja kolmanneksi eniten sosiaalisen median (9%) kautta. Suurimman osan sosiaalisen median kävijöistä toi edelleen Facebook.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen sosiaalisen median kanavia päivitti pääasiassa viestintäpäällikkö. Lisäksi sisältöä tuottivat järjestöpäällikkö, kehityspäälliköt sekä nimetyt viisi maisema-asiantuntijaa. Toimihenkilöitä kannustettiin sosiaalisen median aktiiviseen käyttöön ja Keskuksen tileiltä jaettiin asiantuntijoiden julkaisuja.

Maa- ja kotitalousnaisten Facebook-sivuille tehtiin 255 julkaisua ja lukuisia tarinoita toimintavuoden aikana. Sivutykkäysten määrä vuodenvaihteessa oli noin 5 700. Määrä nousi noin sadalla. Sivujen seuraajien määrä oli 6 200 vuoden lopussa. Sivujen kattavuus toimintavuonna oli 90 300 (44,7 % nousua edellisvuoteen).

VUODEN MAISEMATEKO 2023: Laidunnus Kolin kansallispuistossa ja videoesitys modernin paimenen...

Julkaisija: Susanna Winqvist · 11. jouluku 2023 ·

Jotkin kävijätiedot ovat saatavilla vain, kun kokonaismäärä on vähintään 100.

Julkaisun näyttökerrat	Julkaisun kattavuus	Sitoutuminen
21 019	21 018	964

Vuorovaikutukset

					
573	89	0	5	0	0
	Reaktiot	666			
	Kommentit	67			
	Linkin klikkaukset	125			

Kattavin, eli eniten yksittäisiä henkilöitä (21 018) tavoittanut julkaisu oli Vuoden maisemateko -kilpailun voittajasta kertonut julkaisu. Sama julkaisu keräsi myös eniten reaktioita (666) ja kommentteja (67).

Vietimme upean 90-vuotisjuhlan Jyväskylässä viime lauantaina. Lämminhenkisessä juhlassa katsottiin...

Julkaisija: Susanna Winqvist · 22. marraskuu 2023 ·

Jotkin kävijätiedot ovat saatavilla vain, kun kokonaismäärä on vähintään 100.

Julkaisun näyttökerrat	Julkaisun kattavuus	Sitoutuminen
8 929	8 909	272

Vuorovaikutukset

					
123	1	0	0	0	0
	Reaktiot	124			
	Kommentit	2			
	Linkin klikkaukset	87			

Seuraavaksi kattavin oli järjestön 90-vuotisjuhlasta kertonut julkaisu, joka tavoitti 8 909 yksittäistä henkilöä.

Tänään MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä -ja matka jatkuu -seminaarissamme saimme kuulla valtavan...

Julkaisija: Susanna Winqvist · 19. huhtikuu 2023

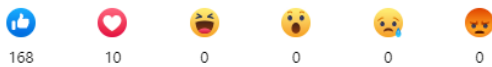
Jotkin kävijätiedot ovat saatavilla vain, kun kokonaismäärä on vähintään 100.

Julkaisun näyttökerrat
4 999

Julkaisun kattavuus
3 745

Sitoutuminen
1 220

Vuorovaikutukset

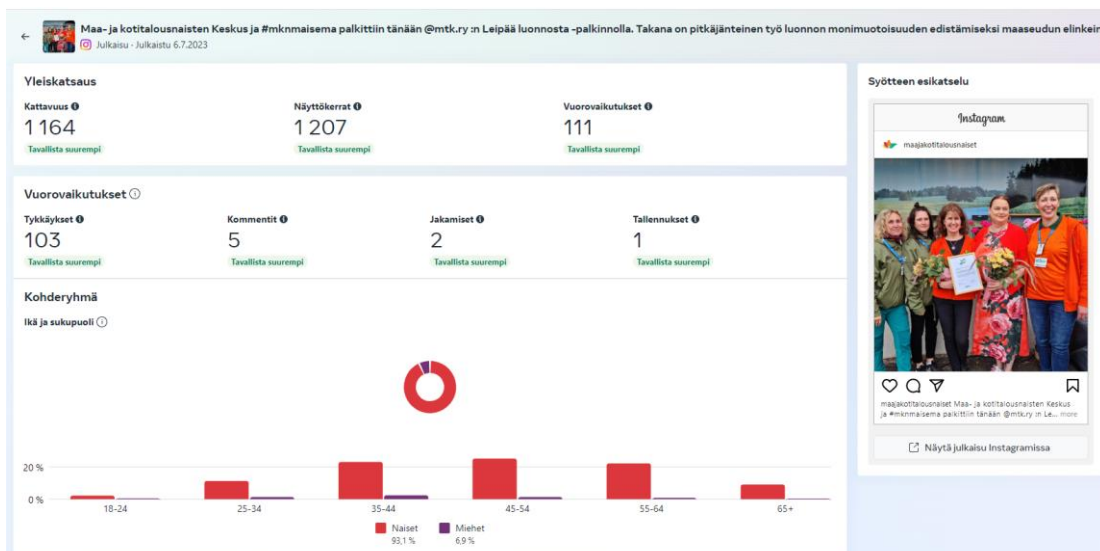
Reaktiot 178

Kommentit 27

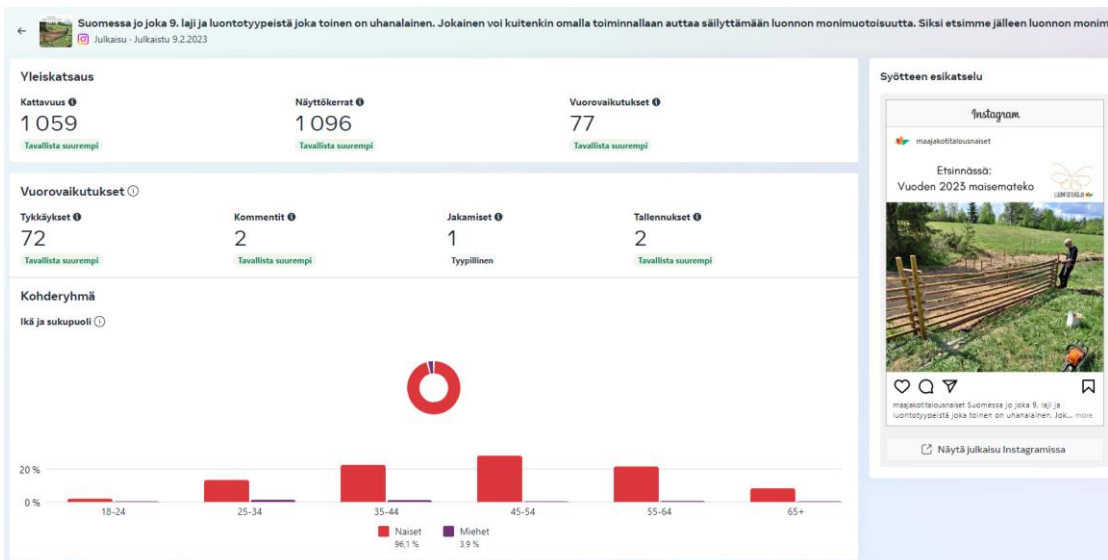
Jaot 3

Toiseksi eniten reaktioita (178) ja kommentteja (27) keräsi sidosryhmäseminaarista kertova julkaisu.

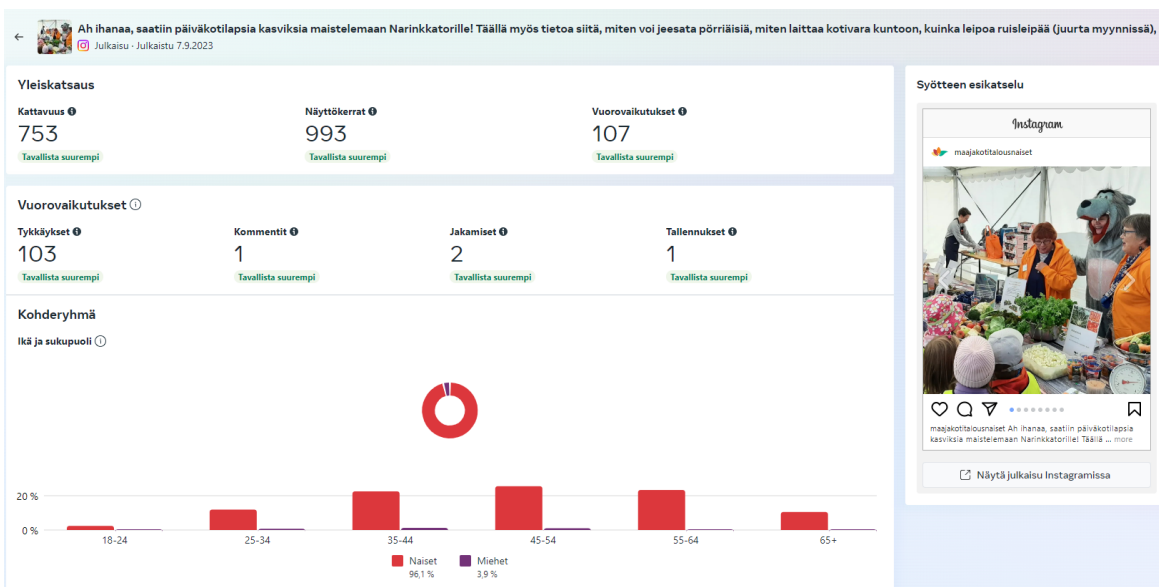
Maa- ja kotitalousnaisten Instagram-tilillä julkaistiin toimintavuonna 150 feed-julkaisua, lisäksi kymmeniä 24-h tarinoita. Tilin kattavuus oli 6 200. (nousua 32,5 % edellisvuodesta). Seuraajien määrä oli toimintavuoden lopussa yli 2 300 (148 uutta seuraajaa). Tykkäysten määrä/julkaisu vaihteli muutamista kymmenistä yli sataan.

Feed-julkaisuista (1 164 yksittäistä henkilöä) Instagramin käyttäjiä tavoitti kattavimmin julkaisu, jossa kerrottiin MKN Keskuksen ja MKN Maisemapalveluiden saamasta Leipää luonnonsuojelusta -palkinnosta. Julkaisu sai myös eniten tykkäyksiä (103) ja muita vuorovaikutuksia.

Feed-julkaisuista toiseksi kattavimmin (1 059 yksittäistä henkilöä) Instagramin käyttäjät tavoitti julkaisu, jossa etsitiin Vuoden 2023 maisematekoa.

Myös Narinkkatorilla järjestetty Monimuotoinen maaseutu saapuu kaupunkiin - tapahtumasta kertova Feed-julkaisu sai hyvin tykkäyksiä (103)/ vuorovaikutuksia.